

Ueli Seiler-Hugova: Schlossli v souvislosti s duchovními proudy

germánské Alemannství, které stojí pevně na zemi Přednáška 4. srpna 2003

V malebném prostředí švýcarské jezerní země (Seeland), mezi třemi jezery a mezi dvěma horskými masivy leží vesnička Ins. Do této vesničky před padesáti lety přišla rodina Roberta Seilera se čtyřmi vlastními dětmi a dvanácti dětmi bez rodičů. Tato velká rodina přijela na traktoru, protože dostali ke společnému bydlení polorozpadlý zámeček Schlössli-Rosenhof. Za padesát let se tento impuls rozvinul v šest dalších domů, dílny, školu, zemědělství a hospodářství s dobytkem.

Kolem stolu, při obědě v každém z jednotlivých domů, sedí vedle sebe malý Švýcar, malý Turek, větší Ital, černoušek z Portugalska, dívka z Bali a český praktikant. Takový malý vzorek budoucího společenství, které se postupně bude nejen v Evropě, ale i ve světovém měřítku vytvářet. Od národních a náboženských specifik se učí děti ve Schlössli vnímat lidství, které v každém z nich bylo nějak zraněno. Většinou už v raném dětství rodinou. Děti jsou rodičům úředně odebrány a ve společenství s ostatními dětmi i s dospělými se učí vnímat svět v jeho plných barvách.

Schlössli stojí v duchovním proudu, který proudí od pradávných časů: Především pro Aettiho Seilera bylo velmi důležité vždy upozornit na spirituální červenou niť, která je spojena se Schlössli.

Začalo to kulturu velikých kamenů (Megalithů) před čtyřmi–pěti tisíci lety: stavění kamenů bylo mohutným impulsem vůle – Já řízené v souvislostmi s kosmem. To, že jsou dnes znovu stavěny podobné kameny Markem Pogačnikem, je moderní znitřnění dávné kultury. První kameny ve Švýcarsku byly postaveny na půdě Schlössli. Toto zakládání svědčí o vůli k inkarnaci na určitém místě, v určitém čase, ve smysluplných sociálních souvislostech pro určitý úkol. Samotné Schlössli je také takovým kamenem.

V blízkosti Schlössli se nachází La Tène: jedno z nejdůležitějších míst keltské mytologie. Keltové byli velmi duchaplný národ, který spolupracoval s elementárními silami.

Schlössli

*Chceš začít
Chceš začít Velké Dílo,
rozezni především svou duši
i svého ducha božskou vznešeností.
Bez těchto bys dospěl jen k věčné škodě.*

*Mnozí začali bez přípravy
a jejich činy nikam nevedly.
V kotlíku našli jen červy a havěť.
V srdci jen chtíč, vášně a lež.*

*Nikdy nevěř falešným prorokům.
Volají tympány a trumpetami.
Křičí hlasitými slovy,
kde moudrý jenom mlčí.*

*Mistr učí rozvaze a tichu protože chce,
aby se dílo zdařilo,
rozvážně a jistě kráčí cestou,
zná stopy i nebezpečný sráz.*

*Každou hodinu užije k činu
a nikdy se prací neunaví.
Mocně se učí krok co krok,
co vede k uzdravení lidství a jeho štěstí.*

(Báseň napsal žák ze Schlössli)

Druidství bylo duchovním vedením, které mělo lidu poskytnout duchovní, duševní i pozemské rady. Keltská duše se zdráhala dokumentovat se písemnostmi. Vše pro ni bylo příliš živé, než aby se to dalo zadržet písemně. Takové je taky Schlössli: Nežije z písma, ale z činu a z živého proudu, který nikdy není stejný a přece zůstává ten samý. Navíc má od 7. srpna 1963 nádvoří, které Aetti nazval Druidenhof. Druidské hroby v Inserwaldu nás upomínají na tuto kulturu.

Aetti nám vyprávěl mnoho o Essenských. Ježíš žil 6 let před svým křtem v Jordánu v essenském společenství. V něm se koncentrovaly všechny spirituální proudy. Všechny další je propluly. Ale tato Essenská spiritualita mohla být obnovena jenom skrze světově historický impuls Kristova bytí. Schlössli chápalo samo sebe vždy v nadkonfesionální, křesťanské spiritualitě. Přitom se přiklánělo spíše k jánskému, manichejskému křesťanství, které se nedogmaticky spojovalo s jinými kulturními impulsy.

Manicheismus ve 3. století se svou naukou o světle a temnotě je historický impuls, který později žije dál v Bogomilství, v Katharství, v Temple?? a v Göthově nauce o barvách. Nechce negovat temnotu, zlo, ale integroval je jako svět – tvořící, uměleckou sílu. V mé knize o barvách (2002) jsem to znázornil v souvislosti s novou etikou. Hvězdy v noci mohou být pouze viditelné, protože jsou obklopeny temnotou. Ve Schlössli se zabýváme dětmi a mládeží, kteří ve svých krátkých biografiích častokrát zažili mnoho temnoty, ale v jejich individualitě jasně září světlo. Tuto polaritu světla a tmy v umělecky spojit do barevného spektra je naše sociálně-umělecká úloha. Je to manichejský úkol.

Germáni s jejich moudrou naukou o runách, s obrazy Eddy, vstoupili do vyprávění o „Medvědí vlku“, které nám Aetti vyprávěl při ranních oslavách, které potom byly otištěny v „Knize o medvědí vlku“. Runy jsou viditelné na sloupech domu „Medvědího vlka“, který byl postaven pod vedením Michela Seilera s dětmi, mládeží a spolupracovníky. Příběhy o „Medvědí vlku“ patří k mytologii Schlössli. Alemannství se šířilo od Severo-Východu až do Ins. Tam se setkala ze Západu se světu-otevřeným Burgundstvem. Dokumentována je tato kulturní hranice skrze různé

domy Schlössli: alemannský statek s hlubokými střechami (Druidenhof, Battenhof, Schärhaus atd.) a hrdými burgundskými panskými domy (Rosenhof (dvůr růží), Lilienhof (dvůr lilí) a Burgunderhof). Tuto hranici tvoří dnes ještě hranice mezi Němci a Welshany.

Příběh Parsifala, jak ho popsal Wolfram von Eschenbach (1210), v souvislosti s katedrálou z Chartre (1200), je proud, který stále proudil skrze Schlössli: já sám jsem slyšel příběh Parsifala prvně ve škole Rudolfa Steinera v Bernu. Potom nás Aetti v 11/12ti letech jmenoval grálskými rytíři. Začal jsem v tomto věku stavět pěti-úhelný grálský hrad. Tato stavba ještě dodnes stojí jako „Türmli“ v Rosenhofparku. Já sám jsem příběh o Parzifalovi několikrát vyprávěl ve Schlössli, v litevské Universitě v Rize, v Akademii sociálního umění v Praze atd. Rosenkrucciáni a Alchymisté v době Paracelsové (1493–1541), byli ve Schlössli zastoupeni Aettim, který byl sám alchymistou. Procesy sulfuru, Merkuru a soli jsou alchymisticky viditelné i v sociálních procesech. Toto neustále přetavování zatvrdělých solných procesů skrze sulfurový oheň, skrze nesobeckého Merkura, zažilo Schlössli mnohokrát. Já sám jsem v Praze v dobách císaře Rudolfa II (1552–1612) našel v astronomech Tycho de Brahem a Johannovi Keplerovi duchovní velikány, kteří nejen způsobili revoluci v astronomické vědě, ale ještě viděli souvislosti astronomie (astrologie a teologie) a alchymie, až k učení Paracelsa. Ve své klenuté pracovně Aetti vyráběl mnoho léčebných přípravků. V našem Schlössli terapeutiku se snažíme ve smyslu Paracelsa provádět celistvé léčení. V Rosenhofu je alchymistický růžový keř a astrolabium, se kterým je možné pozorovat hvězdy.

Heinrich Pestalozzi (1746–1827) je pro Schlössli další duchovní veličinou do jehož duchovního proudu se ve Schlössli neustále snažíme ponořit. Divadelní hra „Pestalozzi“ od Alberta Steffena byla ve Schlössli uvedena (1966, 1969, 1973, 2003). Heinrich Pestalozzi, jako první sociální pedagog, nám ve svých Stanserových zážitcích (1798) ukazuje, že se pedagogovi podaří uzdravení dětských duší, jen pokud se pro to bytostně nasadí. Antropologie Heinricha Pestalozziho v jeho hlavním díle „Mé výzkumy o přírodních vlivech na vývoj lidského pohlaví“ (1797) byl o 100 let později potvrzen Rudolfem Steinerem v jeho „Filosofii Svobody“. Pokud se prozkoumá historie po – pestalozziánských institucí, pak je Schlössli uprostřed proudu tohoto hnutí: přivést mládež k hospodářským činnostem, jak již sám Pestalozzi předvedl a Emanuel von Fellenberg (1771–1844) to praktikoval ve svém institutu.

Ve Schlössli je hospodářství, zdravá výživa, prožívání čtyř ročních období s jednotlivými konstelacemi hvězd už desetiletou tradicí.

Vital Troxler (1780–1866) byl první profesor filosofie nově založené Bernské Univerzity (1830). Byl lékař, politik a filosof současně. Pomohl 1848 zavést novou ústavu s dvou – komorovým systémem. Jako lékař hledal potencovanou filosofickou antropologii, kterou již před Rudolfem Steinerem nazval Antroposofii. Tak jako stál Vital Troxler ve společenském a kulturním životě a žádal školu nezávislou na státu i církvi, totéž je cílem Schlössli.

Rudolf Steiner (1861–1925) je hlavním inspirátorem Schlössli. Jemu vděčíme za impulsy waldorfské pedagogiky, eurytmii, antroposofickou medicínu, společenskou nauku (Sociální trojčlennost), biologicko-dynamické hospodářství a poznatky antroposofie jako takové. Schlössli je součástí waldorfského hnutí s asi 1000 školami.

Albert Steffen (1884–1963) básník a dramatik, který se narodil v bernském Murgenthalu, Svou prvotinou „Ott, Alois a Werelsche“, která vyšla u důležitého evropského nakladatele Fischera, který tenkrát patřil k nakladatelství tehdejší avantgardy, dal Schlössli impuls skrze svá dramata Pestalozzi, Lin, Manichejští, Mučedníci, která byla všechna uvedena a hrána v Druidenhofu dětmi a spolupracovníky. Tato dramata ukazují světově historická témata a zabývají se zlem a jeho léčením. Nenegovat zlo, ale proměnit ho v pravém manichejském smyslu v dobro, to je naléhavé.

Albert Steffen je taky v tom smyslu politický. Po druhé světové válce společně se švýcarskou národní radou požadoval, aby ve světě postavili neutrální zóny ve smyslu červeného kříže, aby v případě války zranění, pronásledovaní, děti, matky byli ochráněni. Požadavek, který by byl v současné irácké válce velmi naléhavý. Schlössli uvedlo „Mučedníky“, hru, která právě tento problém básnický ztvárňuje roku 1968.

Jean Gebser (1905–1973), filosof kultury, který se narodil v Posenu, později žil v Berlíně, Itálii, Francii, Španělsku a od vypuknutí druhé světové války (1939) ve Švýcarsku, vytvořil se svou naukou o vědomí důležitý základ pro lidstvo vzděláváním ve svobodném léčebně pedagogickém semináři (výchovní seminář). Popisuje nové budoucí vědomí, která nazývá integrální. Zde stojí člověk Jástvím osvobozen nad svým Egem a svobodně mu náleží mentální, mytický a magický síly. Je to ve smyslu Pestalozziho a Steinera mravní, etické a morální vědomí. Steiner tuto schopnost nazývá morální intuitivní fantazií.

Aetti a Mueti Seiler se poznali v komunistickém mládežnickém hnutí. Ne z ideologických důvodů, ale ze zájmu pro znevýhodněné, politicky pronásledované fašismem (Židy), uprchlíky, pracovníky, se angažovali politicky, sociálně a společensky. Asi ve smyslu Kaethe Kollwitz, jejíž originální grafiky získali ve druhé světové válce a které teď visí v sále Rudolfa Fenise v Lilienhofu, hledali už dříve možnost sociální nouzi proměnit v lidskost. Schlössli – Impuls je sociální impuls, který chce pomoci tam, kde je nouze. To, že Aetti a Mueti Seiler byli čilí i politicky, proti fašismu, žije ve Schlössli dál. Aetti byl až do své smrti (2001) politicky angažován. Já sám jsem byl 10krát více – prezidentem nově založené zelené partaje kantonu Bernu, „svobodné listiny“, pomáhal jsem organizaci AAA (akce odmítaných cizinců) skrývat cizince před vyhoštěním. Byl jsem odpůrce vojenské služby a šel jsem kvůli tomu 5 týdnů do vězení atd.

Tak nestojí Schlössli jako ostrov odtržený od světa, ale snaží se sledovat světové dění.